

– складати фінансову, податкову і статистичну звітність щодо міжнародних операцій.

Таким чином, ефективне вивчення навчальної дисципліни «Облік міжнародних операцій» у процесі підготовки здобувачів вищої освіти облікового профілю забезпечить формування системи необхідних компетентностей з організації облікового процесу у сфері зовнішньоекономічної діяльності та відображення міжнародних операцій на рахунках бухгалтерського обліку, а також в цілому сприятиме забезпеченню якісної підготовки фахівців.

УДК 378.14

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ТРАЄКТОРІЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Величко Я.І., асистент кафедри менеджменту
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Під час війни у багатьох українських здобувачів вищої освіти (ВО) з'явилася одна спільна причина використання індивідуального підходу до навчання – це неможливість відвідувати навчальний заклад разом з іншими здобувачами, іноді навіть у дистанційному режимі. Це спричинено, зокрема, тим, що студенти та викладачі перебувають у різних містах України й навіть у різних країнах, в умовах тимчасового захисту або ж будучі внутрішньо переміщеними особами. Водночас важливо забезпечити можливість доступу студентів до системи ВО, налагодити якісний освітній процес. У такому контексті індивідуальні освітні траєкторії зараз набувають особливого значення.

Взагалі «траєкторія» – це лінія, за якою рухається предмет, а також сукупність точок, які фізичне тіло проходить на своєму шляху [1]. Так і кожний здобувач ВО може мати власну унікальну траєкторію, з індивідуальними «зупинками» чи навіть власною системою цінностей. Згідно вимог освітнього законодавства України всі здобувачі ВО мають нагоду сформувати індивідуальну освітню траєкторію – персональний шлях реалізації особистісного та професійного потенціалу здобувача ВО [2]. Як синоніми використовуються «варіативне навчання», «індивідуальний освітній маршрут» та ін.

Мета індивідуальної траєкторії навчання – надати здобувачам ВО можливість максимально розкрити свій потенціал. У ході проходження індивідуального освітнього маршруту вирішуються такі завдання: мотивувати студента, виявити його сильні та слабкі сторони, визначити предметну спрямованість, освоїти певні компетенції, розвинути, удосконалити навички та вміння. Завдань може бути більше залежно від особливостей курсу та його цільової аудиторії. При їх формуванні враховуються проміжні та кінцеві цілі. Таким чином, індивідуальну освітню траєкторію можна представити як індивідуалізацію та диференціацію у професійній освіті, яка заснована на свободі вибору навчальних цілей, змісту, форм, методів, засобів, способів рефлексії та темпів навчання у спільній діяльності з викладачем та вищим навчальним закладом (ВНЗ).

На відміну від традиційної форми навчання, зокрема лекційно-семінарської форми, студенти можуть самі обрати освітній маршрут. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача ВО реалізується через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття ВО, освітньої програми, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання. Вона визначається через його Індивідуальний навчальний план (ІНП). ІНП - це спеціальний документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння

здобувачем ВО компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії [2]. Цей документ формує випускова кафедра ВНЗ у взаємодії із здобувачем ВО на кожен рік навчання. Він містить перелік нормативних та обраних освітніх компонентів на навчальний рік, визначає обсяг навчального навантаження здобувача з урахуванням усіх видів навчальної й наукової роботи, форми контролю результатів навчання, і є обов'язковим для виконання здобувачем ВО.

Вибір здобувачем ВО навчальних дисциплін та освітніх компонентів здійснюється з каталогів вибіркових дисциплін, передбачених відповідними освітньою програмою та навчальним планом. Здобувачі ВО також можуть обирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником факультету та за умови, що обрана навчальна дисципліна спрямована на посилення компетентностей, визначених освітньою програмою, за якою навчається здобувач. Всі освітні компоненти, внесені до ІНП здобувача, є обов'язковими для вивчення. Виконання ІНП здійснюється відповідно до графіку навчального процесу, затвердженого в ВНЗ на навчальний рік, та складеного за ним розкладу занять і заходів поточного, календарного та семестрового контролю. За виконання індивідуального навчального плану персональну відповідальність несе здобувач ВО, а його невиконання у встановлені графіком навчального процесу терміни є підставою для відрахування з ВНЗ.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача ВО може бути реалізована також за допомогою обрання ним певної сертифікатної програми, якщо такі запроваджені за відповідною спеціальністю. Крім того, можлива також реалізація права здобувачів ВО на академічну мобільність або участь у програмах подвійного диплому. Від вибору індивідуальної освітньої траєкторії залежить, яку додаткову кваліфікацію

отримає і якими додатковими компетентностями буде володіти випускник вищого навчального закладу.

Свобода у виборі низки предметів розвиває усвідомленість, уміння орієнтуватися у великому інформаційному потоці, аналізувати, які знання актуальні тут і зараз, та адаптуватися до змін у професії, які можуть статися під час навчання. У цифрову епоху всі ці якості роботодавці особливо цінують. Від випускників ВНЗ чекають гнучкості та вміння швидко вбудовуватись у командні проекти.

Впровадження індивідуальних освітніх траєкторій є найважливішим елементом підвищення ефективності вищої освіти. Воно дозволяє зробити так, щоб студент залежно від профорієнтації, особистих уподобань та можливостей отримав максимум від навчання в навчальному закладі. Студенти повинні мати можливість вивчати дисципліни, модулі, спецкурси, крім базового ядра, які їм необхідні.

До переваг впровадження моделі індивідуальних освітніх траєкторій можна віднести більш високу мотивацію до навчання, гнучкий підхід до отримання освіти, що значно підвищує бажання студентів вчитися та їхню успішність, формування компетенцій випускників ВНЗ відповідно сучасних вимог ринку.

До недоліків впровадження моделі індивідуальних освітніх траєкторій можна віднести високу складність та вартість її реалізації, пов'язану з необхідністю запровадження інформаційної системи управління індивідуальними траєкторіями та перебудови багатьох процесів ВНЗ. Крім того, можливість вибору створює напругу в колективі викладачів, адже якщо курси викладача ніхто не вибере, то він ризикує виявитися не потрібним. З іншого боку, конкуренція за студентів стимулює викладачів постійно покращувати свої курси. Загалом можна сказати, що переваги від підвищення якості освіти за рахунок

впровадження моделі індивідуальних освітніх траєкторій значно перевищують недоліки.

Література:

1. Майбутнє школи: індивідуальні освітні траєкторії. <https://naurok.com.ua/post/maybutne-shkoli-individualni-osvitni-traektori> (дата звернення 10.11.2022).

2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII. Відомості Верховної Ради. 2017. № 38-39. с. 380. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 12.11.2022)

3. Краснощок І. П. Індивідуальна освітня траєкторія студента: теоретичні аспекти організації. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: збірник наукових праць. Київ: КПУ, 2018. Вип. 60. С. 101-107.

УДК 378.091.21:004

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Прокопенко Н.В., к.б.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

У сучасних умовах світу, який швидко розвивається та трансформується, освіта, здобута в закладі вищої освіти, через два-три роки потребує оновлення, а фахівці – підвищення кваліфікації та перепідготовки. Таким чином, тільки через постійне вдосконалення